

Met je hobby de kost verdienen

Ton Thissen

Aan de Ohmstraat 1 in Tilburg Zuid is geen bij te bekennen, maar Ton de Volder die daar met zijn vrouw Anneke al 27 jaar woont, beschikt wel over 350 bijenvolken waarvan 220 op 10 ramen en 130 op 20 ramen. De eerste categorie betreft volken bestemd voor de (kas)tuinbouw, de tweede voor de bestuiving van het fruit. Hij heeft ze op diverse plaatsen staan in o.a. natuurgebieden in Oisterwijk, Udenhout, Goirle, Riel en in Tilburg op vier plekken. Alles in de openlucht.

- 276 Betekent dat elk jaar 350 vegers maken? Hij schudt van nee en legt uit: 'Ik ben geen honingimker; in ben een bestuivingsimker. Als zodanig werk je voornamelijk met 10-raamsvolken, kasvolken. Ze worden vanaf januari ingezet in kassen en tunnels. Zo'n 10-ramer moet 8 tot 9 ramen bijen hebben en heeft begin januari meestal ook al wat broed. Een goed volk heeft eigenlijk heel de winter broed. Als je ze na een paar weken in de kas controleert, hebben ze 3 à 4 ramen gesloten broed. Dat is ook wel nodig, want kasvolken willen in het begin nog wel eens krimpen. Zeker als

het volk voor die tijd buiten heeft gestaan. Vliegen in de kas is dan onnatuurlijk. Zeker de oudere bijen willen nog wel eens tegen het glas vliegen en leggen daarbij niet zelden het loodje. Jonge bijen leren veel sneller onder glas te vliegen. Die volken krijgen als dat nodig is een raam broed om op sterkte te blijven. Die ramen broed komen uit de (20-raams) fruitvolken, waarmee in die volken dan weer het zwermen wordt tegengegaan. Ik imker trouwens met carnica- en Buckfast-bijen. Kasvolken die het ondanks deze maatregel soms niet volhouden, haal ik naar huis. Ze worden met voer en broed opgeknapt om daarna weer te worden ingezet. In november komen ze naar huis. En ja, dan wordt het – november! – wel wat problematisch. Maar daar hebben we gaandeweg ook weer wat op gevonden: een bevriende imker in het Limburgse heeft intussen de nodige koninginnen geteeld. Die worden op 5 of 6 ramen met veel voer ingewinterd en op de varroamijt bestreden. Daarmee verenig ik de teruggekomen volken. De oude moeder gaat er uit en de ramen hang ik gewoon bij. Het is wel een gek gezicht een imker in november nog zo in de weer te zien. Maar dat kan nou eenmaal niet anders. Wat de

Er staan er al 102 in ... (Foto De Volder)

varroamijst betreft: ik ben na de Apistanstrips in de weer geweest met Thymol op de bodemplank. Dat voldeed. Mierenzuur via verdampers vergt in mijn geval te veel tijd. Het volgend jaar wil ik met oxaalzuur via de lepelverdamer gaan werken'.

Het is een beetje raar een imker zijn hectaren planten te horen opsommen. Zo van: ik heb 22 ha. courgettes en 16 ha. aubergines, maar de formulering getuigt van betrokkenheid: in samenwerking met de tuinder er zoveel mogelijk van proberen te maken. Zo heeft hij ook 8 ha. paprika's en 4 ha. pepers en dan nog bramen, frambozen, rode bessen, bloemkool, aardbeien.

Verdiensten en concurrentie

Als ik hem de bestuivingsregeling 2003 (zie BIJEN 12(5): 153 (2003) voorleg, vindt hij dat allemaal prima. Tussen professionele bestuivingsimkers en tuinders is er echter op de eerste plaats sprake van een vertrouwensrelatie. Vaak al van jaren her. 'Je bent op den duur van elkaar afhankelijk. De tuinder vertrouwt op jou; jij op de tuinder. Voor één volk moet je echter wel net zo ver rijden als voor 10 of 20. Door de bank genomen levert een bijenvolk per week €24 op incl. reiskosten, excl. BTW. Daar staat tegenover dat bijen gemakkelijk voor een verschil aan inkomsten voor de klant kunnen zorgen van €150.000 tot €200.000 per jaar.'

Concurrentie is er wel, al heerst ook de opvatting elkaar de vrijheid te geven en met rust te laten. 'Ik ben in 1993 begonnen in de bestuiving. In die dagen gingen men in de aubergines van handbestuiving over op bijenbestuiving. Het betrof landelijk zo'n 80 ha. Ik heb er twee jaar over gedaan om er mijn deel van te krijgen. Ook loopt je wel eens een hobbyimker voor de voeten die zijn zaken niet perfect voor elkaar heeft, maar daar zijn tuinder en bestuivingsimker het meestal snel met elkaar over eens. Voor de rest geldt: leven en laten leven. Zo denk ik er althans over.'

Tuinders en imkers

Tuinders en imkers zijn ook maar mensen. Dus gaat er ook wel eens wat mis, leg ik mijn gesprekspartner voor. De volmaaktheid is nu eenmaal niet van deze wereld. Ton de Volder: 'Als er iets mis gaat, wordt er altijd druk gecommuniceerd en worden er oplossingen bedacht en beproefd. Ik geef wat voorbeelden uit mijn praktijk. Een tuinder die begon met frambozen kwam er na verloop van tijd en na heel veel gepraat met de Ambrosius-hoeve achter dat de bloemetjes 's morgens vroeg moeten druppen van de nectar als je er tegenaan tikt. Dat is te regelen, maar je moet het wel weten. Met een stuifmeelval blijven de bijen beter op de courgettes vliegen, toch al geen gemakkelijk gewas.

Rode bessen (in tunnels) leggen eerst bloemen aan, na 3 weken ook veel blad. Dan groeit de zaak boven dicht en de bijen verliezen hun oriëntatie. Dus: op elk pad een bijenkast op dezelfde plaats in dezelfde kleur. Vervliegers komen dan altijd wel ergens thuis.

Als een tuinder om vier volken belt en ik breng ze en zie dat hij er tenminste zes nodig heeft dan komen er gewoon twee bij. Nee, ik mag niet te klagen over mijn tuinders. Samen komen we er meestal wel uit. Ze zijn ook best leergierig, ook waar het bijen betreft'.

Altijd hobby-imker gebleven

Toen De Volder nog inkoper van breiwool was, had hij al 10 jaar bijen. Op 49-jarige leeftijd werd hij werkloos. 'Ik vond de overigens aardige uitkering maar niks en heb toen van mijn hobby mijn beroep gemaakt. Dat viel de eerste twee jaar bar tegen. We konden de kost nauwelijks verdienen. We, zeg ik, want mijn vrouw Anneke hield er – in het begin in de schuur achter ons huis – een winkeltje op na, met kaarsen en imkerartikelen. Ik was naarstig op zoek naar bestuivingadressen en probeerde goede contacten te leggen. Vanaf 1995 ging het beter. Ik kreeg zo mijn vaste klanten en Anneke verhuisde van de schuur naar een pandje hier om de hoek. Kaarsenatelier DEVO heet het officieel, maar we verkopen ook veel imkerartikelen. Onze klanten komen voornamelijk uit Midden- en Oost-Brabant en Limburg. Anneke is geen imker, maar is helemaal op de hoogte en kan de klant perfect te woord staan. Het materiaal haal ik voornamelijk uit België (Kortrijk).

'Bestuiven'

Het brengt veel gereis met zich mee, met name naar het Westland. Zo'n 50.000 km per jaar. Als ik mijn wagen weer eens heb volgeladen voel ik me een bestuivingsimker, maar als ik in de volken bezig ben, kan ik er weer net zo van genieten als vroeger. Op die momenten steekt de hobby boven de commercie uit. Zo wil ik het houden. Voorlopig tot mijn 65^e. Daarna gaan we wat gas terugnemen, want 350 volken is veel en 50.000 km per jaar is niet niks. Dan blijft er hopelijk genoeg tijd over om me eindelijk eens te bekwamen in zaken die mij altijd al aanspraken, maar waarvoor nooit tijd was. Ik zou me dan wel eens met een aantal vakbekwame imkers willen verdiepen in de verschillende werkmethoden die in de praktijk van het imkeren werden en worden toegepast. Ook over het begrip ruimte wordt in de bijenhouderij veel gesproken. Daar zou ik mij met anderen wel eens uitgebreid mee bezig willen houden. Lijkt me wat voor straks. Want aan een beroep komt een eind; aan een hobby niet'.